

М. П. Баран*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Розвиток України прямопропорційно залежить від високоінтелектуального суспільства, яке проходить період становлення на гуманістичних і демократичних засадах, коли людина визнається найвищою соціальною цінністю, що закріплено Конституцією України та іншими нормативно-правовими документами. При цьому необхідним є врахування всіх сфер життя та праці людини. До таких належить, насамперед, освіта, яка має на меті створення сприятливих умов для розвитку особистості людини на основі органічного поєднання національно-культурних, загальнолюдських, освітньо-виховних цінностей. Освіта сприяє формуванню обличчя людини як процес і результат удосконалення здібностей та поведінки особистості, при якому вона досягає соціальної зрілості та індивідуального зростання¹. Сучасний стан освіти, зважаючи на нові потреби постіндустріального суспільства, де головним виробничим ресурсом є інформація, пріоритетним характером виробничої діяльності є наявність наукомісткої технології² (аналогічні характеристики “суспільства знань” зустрічаємо і в³), потребує суттєвої модернізації. Дані зміни можливі, на нашу думку, лише за умови адаптації системи управління освітою до нових трансформаційних процесів у всіх сферах життя людини.

Нововведення у системі управління освітою, зумовлені процесом трансформації та модернізації відповідно до вимог євроінтеграції, активно досліджуються науковцями. Так, деякі аспекти реформування освіти знаходять відображення у працях таких дослідників, як: В. Андрущенко⁴, Є. Бойко⁵, Д. Дзвінчук⁶, Л. Плахотнікова⁷, М. Шкіль⁸ та ін., аналіз процесу управління та регулювання вищої освіти висвітлено у роботах Л. Антошкіної⁹, Л. Гаєвської¹⁰, В. Лугового¹¹, управління якістю освіти досліджував В. Вікторов¹² та ін. Проблеми профтехосвіти та вищої освіти, стандартизації та якості освіти, формування кадрового наукового потенціалу, питання стосовно діяльності МОН України у сфері інтелектуальної власності та багато ін. питань висвітлено у праці В. Кременя¹³.

Найбільше уваги у науковій літературі приділяється фінансуванню та якості освіти, змісту і прогнозуванню розвитку вищої школи у ХХІ ст., модернізації освіти тощо. Проте проблема нормативно-правового підґрунтя управління розвитком вищої школи на сьогодні є недостатньо вивченою.

На початку незалежності як населення, так і вище керівництво України вважало освіту досить якісною, її глибоке реформування — неактуальним. Наслідком стала концентрація сил і ресурсів на окремих аспектах, пов'язаних з проголошенням

© Баран М. П., 2008

* викладач кафедри загальноекономічних та гуманітарних дисциплін Івано-Франківського інституту менеджменту Тернопільського національного економічного університету

¹ Гончаренко С. Український педагогічний словник. — К.: Либідь, 1997. — 376 с., 241

² Держава в контексті взаємодії глобалізація-людина-суспільство [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.strategy.org.ua>.

³ Єрмакова Т. Г. Система освіти в сучасному суспільстві як суб'єкт ринкових відносин [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.trajektorii.org.ua>.

⁴ Андрущенко В. П. Організоване суспільство. Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвід соціально-філософського аналізу. — К.: ТОВ “Атлант ЮЕМСІ”, 2005. — 498 с.

⁵ Бойко Є. М. Сучасний стан і напрями реформування системи вищої освіти // *Фінанси України*. — 1999. — № 9. — С. 46-51.

⁶ Дзвінчук Д. І. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління: Монографія. — К.: ЗАТ “Нічлава”, 2006. — 378 с.

⁷ Плахотнікова Л. О. Економічні умови реформування вищої освіти в період трансформації економіки України: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.09.01. — НАН України; Ін-т демографії та соц. дослідж. — К., 2006. — 20 с.

⁸ Шкіль М. Реформування вищої педагогічної освіти // *Освіта і управління*. — 1997. — № 1. — С. 39-44.

⁹ Антошкіна Л. І. Науково-методичні основи державного регулювання вищої освіти. Автореф. дис. ... докт. екон. наук: 08.02.03. — К., 2006 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.lib.ua-ru.net>.

¹⁰ Гаєвська Л. А. Теоретичні засади інноваційності регіональної системи управління освітою [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.intkonf.org>.

¹¹ Луговий В. І. Управління освітою: Навч. посіб. для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності “Державне управління”. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 302 с.

¹² Вікторов В. Г. Управління якістю освіти (соціально-філософський аналіз): Монографія. — Дніпропетровськ: Пороги, 2005. — 2086 с.

¹³ Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). — К.: Грамота, 2003. — 216 с.

незалежності і необхідністю деколонізації системи освіти. Про це яскраво свідчить наступний перелік дій законодавців, уряду і Президента, що мали значний вплив на зміни в системі освіти:

1. Закон про мову навчання (травень 1991 р.), який проголосив українську мову єдиною державною мовою України і став підставою для поступового розширення її використання в навчальному процесі;

2. 25 червня 1991 р. прийнята перша редакція Закону України “Про освіту”. Більше автономії отримали школи і вищі заклади, дозволено створення приватного сектора;

3. 1991-1992 рр. — створення об’єднаного Міністерства освіти на чолі з демократично налаштованим П. Таланчуком. Це прискорило реформування системи освіти і привело до її певної демократизації, хоч одночасно постало типово радянське централізоване управління нею. Освіта була деідеологізована, введена кількарівнева вища школа, до ступеня спеціаліста додалося три нових кваліфікаційних рівні. Вперше проголошено намір досягти в освіті міжнародних стандартів;

4. 1992-1993 рр. — створення і прийняття національної програми реформ — “Освіта (Україна ХХІ ст.)”. Програма перенасичена політичними деклараціями і побажаннями. Планування заходів та їх кадрові і матеріальні забезпечення були нереальними. Більшість положень Програми так і не були виконані;

5. 12 вересня 1995 р. — Указ Президента про розвиток вищої освіти. У ньому вказані головні недоліки вищої школи України і запропоновані заходи для їх ліквідації. Частина положень цього документа була виконана в 1996-1998 рр.;

6. 23 березня 1996 р. — нова редакція Закону “Про освіту”, яка погано узгоджена з Конституцією, не враховує головні тенденції змін управління і цілей освіти в Європі і світі;

7. Декрети уряду про повне реформування системи професійної освіти (23.05.1997 р.), про новий перелік профілів підготовки фахівців у вищих школах (24.05.1997 р.), нові норми атестації науково-викладацьких кадрів і акредитації вищих закладів освіти (1995-1997 рр.) та ін. Головна причина цих заходів — скорочення у два-три рази освітнього бюджету;

8. Прийняття чи підготовка серії законів прямої дії для окремих рівнів освіти (професійно-технічної — лютий 1998 р., загальної середньої освіти — червень 1999 р., перше читання закону про вищу освіту та ін.).

Аналіз змісту цих законів свідчить про спробу додатково посилити керівні функції центральних органів. Ці намагання не можуть бути здійснені через постійне зменшення ресурсів цих органів. Одночасно згадані закони містять і позитивні положення, скеровані на зближення стандартів тривалості і змісту освіти в Україні з європейськими і світовими¹⁴.

Одним із наступних кроків у галузі управління вищою освітою було прийняття Закону України “Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні”. Відповідно до Закону було ратифіковано дану Конвенцію, підписану від імені України 11 квітня 1997 року в м. Лісабоні (Португалія)¹⁵.

Основним документом, який регулює суспільні відносини у галузі навчання, виховання, професійної підготовки громадян України, встановлює правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях і діє до сьогодні, є Закон України “Про вищу освіту”¹⁶.

Значущим з точки зору управління розвитком вищої освіти є Указ Президента України “Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України”¹⁷ (основні аспекти

¹⁴ Костянтин Корсак. Перспективи розвитку освіти в Україні на межі століть [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.fio.interklasa.pl>.

¹⁵ Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні: Закон України від 03.12.1999 р. // ВВР. — 1999. — № 51. — Ст. 459.

¹⁶ Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 р., № 2984-III із змінами, внесеними згідно із Законами від 26.12.2002 р., № 380-IV, від 19.06.2003 р., № 1004-IV, від 11.09.2003 р., № 1158-IV, від 27.11.2003 р., № 1344-IV, від 14.12.2004 р., № 2229-IV, від 25.03.2005 р., № 2505-IV, від 04.11.2005 р., № 3074-IV, від 19.12.2006 р., № 489-V, від 20.12.2006 р., № 506-V, від 28.12.2007 р., № 107-VI// ВВР. — 2002. — № 20. — Ст. 134; 2003. — № 10-11. — Ст. 86; 2004. — № 2. — Ст. 9; № 8. — Ст. 67; № 17-18. — Ст. 250; 2005. — № 4. — Ст. 103; № 17, № 18-19. — Ст. 267; 2006. — № 5-6. — Ст. 72; 2007. — № 7-8. — Ст. 66; 2007. — № 10. — Ст. 83; 2008. — № 5-6, № 7-8. — Ст. 78.

¹⁷ Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України: Указ Президента України від 17.02.2004 р., № 199/2004 // ОВУ. — 2004. — № 7. — Ст. 392.

виконання якого подані у Рішенні Колегії Міністерства освіти і науки від 26.11.2004 р. № 12/1-4 “Про хід виконання завдань, визначених Указом Президента України від 17 лютого 2004 року № 199 “Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України”). Незважаючи на те, що реалізація завдань сприяє подальшому розвитку національної вищої освіти, адаптації її до ринкових умов та інтеграції в європейський освітній простір, до сьогодні практично не вирішеними залишаються питання впровадження механізму пільгового довгострокового кредитування вищих навчальних закладів; потребує подальшого вдосконалення мережа вищих навчальних закладів, зростання кількісних характеристик якої призводить до втрати якісних; нерегульований процес створення відокремлених структурних підрозділів та глибокого аналізу ресурсного забезпечення навчального процесу, який планується здійснювати в цих підрозділах, що є причиною низької якості освітніх послуг та якості вищої освіти; потребує вдосконалення система працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, надання їм першого робочого місця за умов, визначених Законом України “Про вищу освіту”; залишається складною проблема якості вищої освіти в частині, що стосується професійно-практичної підготовки студентів; чинне законодавство обмежує можливості вищих навчальних закладів в організації та проведенні виробничих практик студентів, стажуванні та підвищенні кваліфікації викладачів¹⁸.

Важливим аспектом управління вищою школою було Комюніке конференції міністрів вищої освіти Європи, де міністри вищої освіти з 33 європейських країн зібрались для того, щоб оцінити досягнуті успіхи та встановити пріоритети й нові завдання на наступні роки, маючи на меті прискорення реалізації проекту створення Європейського простору вищої освіти (Берлін, 19 вересня 2003 року).

Загалом за роки незалежності у державі було прийнято значну кількість нормативно-правових документів (деякі із них на даний момент втратили чинність) щодо управління розвитком вищої школи. Проте, зважаючи на глобальні процеси, які активно діють у політичній, економічній, соціально-культурній та ін. сферах життя суспільства, управління вищою освітою вимагає поступової, але радикальної трансформації на державному, регіональному та вузівському рівнях.

На сучасному етапі свого розвитку вища освіта переживає складний період переходу до кардинально нових взаємовідносин в інформаційно-інтелектуальному суспільстві. Проте, до сьогодні збережені елементи освітньої системи, які притаманні індустріальній цивілізації. Це стосується організації процесу фінансування освіти, навчально-методичної роботи, взаємовідносин на рівні адміністрація — професорсько-викладацький склад — студент (які практично не перейшли з авторитарних в ранг “демократичних”), використання тогочасних форм, методів навчально-виховного процесу тощо.

Зважаючи на невідповідність між цілями глобалізації та реальним станом освітньої системи (втрата якості освіти, втрата престижу професії педагога¹⁹, корупція²⁰, мізерне бюджетне фінансування і практично відсутність позабюджетних надходжень²¹ тощо), необхідно внести зміни у процес управління розвитком вищої школи на державному рівні.

Так, Л. Гаєвська висвітлює парадигму поліпшення регіональної системи управління освітою на інноваційних засадах, акцентуючи увагу на розширенні функцій органів управління та використанні в процесі управління змішаної структури²².

Аналізуючи “Положення про порядок проведення конкурсів на заміщення вакантних посад завідуючих кафедр, професорів кафедр і доцентів вузів”, В. Гадяцький вносить пропозиції та аргументи з метою підсилення демократичності університетської освіти та уникнення “втління в реальність антиутопій про технотронну кланову плутократію”²³.

Д. Дзвінчук у відповідь на виклики сьогодення пропонує використовувати законодавчо-демократичну освітню модель, яка передбачає здійснення діагностики стану

¹⁸ Про хід виконання завдань, визначених Указом Президента України від 17 лютого 2004 року № 199 “Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України”; Рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 26.11.2004 р., № 12/1-4 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://uzakon.com/document/fpart58/idx58109.htm>.

¹⁹ Крутко А. Кому потрібні вчителі [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.pro-robotu.com.ua>.

²⁰ [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.opora.org.ua>.

²¹ Вчені нагадали державі про значення науки [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.slovoprosvity.com.ua>.

²² Гаєвська Л. А. Вказ. праця.

²³ Гадяцький В. І. Демократія кадрової роботи в університетах: подолати спадщину тоталітаризму // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції “Університетська освіта України XXI століття: проблеми, перспективи, тенденції розвитку” — Х., 2000. — С. 92.

системи освіти, виявлення недоліків, нагромадження даних про освіту, формування мети змін, залучення експертів з фінансового планування та реалізацію планів через постанови уряду або через прийняття рамкового закону, який суттєво зменшує шкоду від опору незадоволених змінами. Результати його здійснення стають основою для висновків та прийняття модифікованого закону про освітню реформу, що завершує вирішення проблеми²⁴.

На даний час в Україні існує багато постанов, указів, наказів щодо управління освітою, проте недостатньо законів. Так, у 2006-2007 рр. на розгляд Верховної Ради України внесено кілька законопроектів. Серед них виділимо наступні: Проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про вищу освіту", проект Закону України "Про кредитування на здобуття вищої освіти" від 15 січня 2007 року за № 2650, внесений народними депутатами України К. Самойлик, Ю. Каракаєм та В. Полохало; проект, внесений народними депутатами України І. Бокич, М. Садочим "Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про вищу освіту" (щодо працевлаштування випускників вищих навчальних закладів)" від 22.10.2007 р. № 4092; проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про освіту" від 23.10.2007 р. № 4094, внесений на розгляд тими ж депутатами; проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про освіту" (щодо грошової винагороди науково-педагогічним працівникам за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків)" від 07.09.2006 р. № 2067, внесений на розгляд Б. Губський; автори законодавчої ініціативи І. Бокий, І. Бондарчук, М. Мельничук, А. Бугаєць подали на розгляд проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо соціально-побутового та пенсійного забезпечення працівників державних та комунальних закладів освіти, культури та охорони здоров'я на рівні державних службовців" від 16.06.2007 р. № 3694, відповідно до якого розроблено проект постанови Верховної Ради України від 06.09.2007 р. № 3694/II "Про прийняття за основу проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо соціально-побутового та пенсійного забезпечення працівників державних та комунальних закладів освіти, культури та охорони здоров'я на рівні державних службовців", відповідальність покладено на Комітет з питань соціальної політики та праці.

І. Вакарчук вказує, що нова редакція Закону "Про вищу освіту" міститиме пункт про автономію ВНЗ, як одного з п'яти пріоритетів міністерства (автономія, зовнішнє незалежне тестування, якісний підручник, фінансування університетської освіти, посилення участі громадськості в управлінні освітою). Також міністр пообіцяв відповідний законопроект МОН подати на розгляд Верховної Ради до 1 червня²⁵. Я. Болюбаш, коментуючи нововведення, які містить новий законопроект, звернув увагу на такі його аспекти: реструктуризація системи вищої освіти, розширення автономії ВНЗ, вдосконалення фінансово-господарської діяльності, підвищення ролі студентського самоврядування та ін. Ці зміни, на нашу думку, можна вважати ґрунтовним кроком на шляху до євроінтеграції²⁶.

Вважаємо, що прийняття даних законопроектів суттєво вплине на розвиток вищої освіти й вирішить деякі з наявних проблем. Для уникнення непорозумінь, дотримання певної послідовності та чіткого механізму на шляху надання законопроектам юридичної сили, пропонуємо використовувати наступний алгоритм дій щодо послідовності прийняття та введення в дію законодавчих актів (рис. 1):

1. Надходження інформації із зовнішніх та внутрішніх джерел, яка свідчить про наявність проблеми, що, на момент надходження інформації, не врегульовується діючими нормативно-правовими документами та потребує активного втручання з боку державного управління для її вирішення.

2. Після з'ясування проблеми (питання) проводиться аналіз та опрацювання наявної інформації щодо соціальної значимості виявленої проблеми, а також необхідності її врегулювання в правовому полі.

3. Проведення аналізу діючої нормативно-правової бази дозволить виявити наявність чи відсутність правових механізмів врегулювання проблеми, яка розглядається.

²⁴ Дзвінчук Д. І. Освіта як фактор соціальних змін // Тези міждисциплінарної конференції "Трансформація парадигм мислення та концепцій знання під впливом сучасних викликів у загальній, соціальній, практичній і прикладній філософії", 29-30 листопада 2007 р. / Відп. за вип. Анатолій Карась. — Львів, 2007. — 160 с.

²⁵ Міністр надасть ВНЗ автономію [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://ua.glavred.info>.

²⁶ Яворська Н. Перестройка под Европу // Сегодня. — 2008. — 24 июня. — С. 6-7.

4. Під аналізом причин виникнення проблеми маємо на увазі виявлення та диференціацію чинників (соціальних, економічних, політичних і т.п.), що спричинили дану проблему.

5. На підставі узагальненого аналізу проводиться діагностика проблеми шляхом визначення першопричин її виникнення, можливості її усунення за допомогою діючих нормативно-правових, соціальних, економічних, політичних чи інших інструментів.

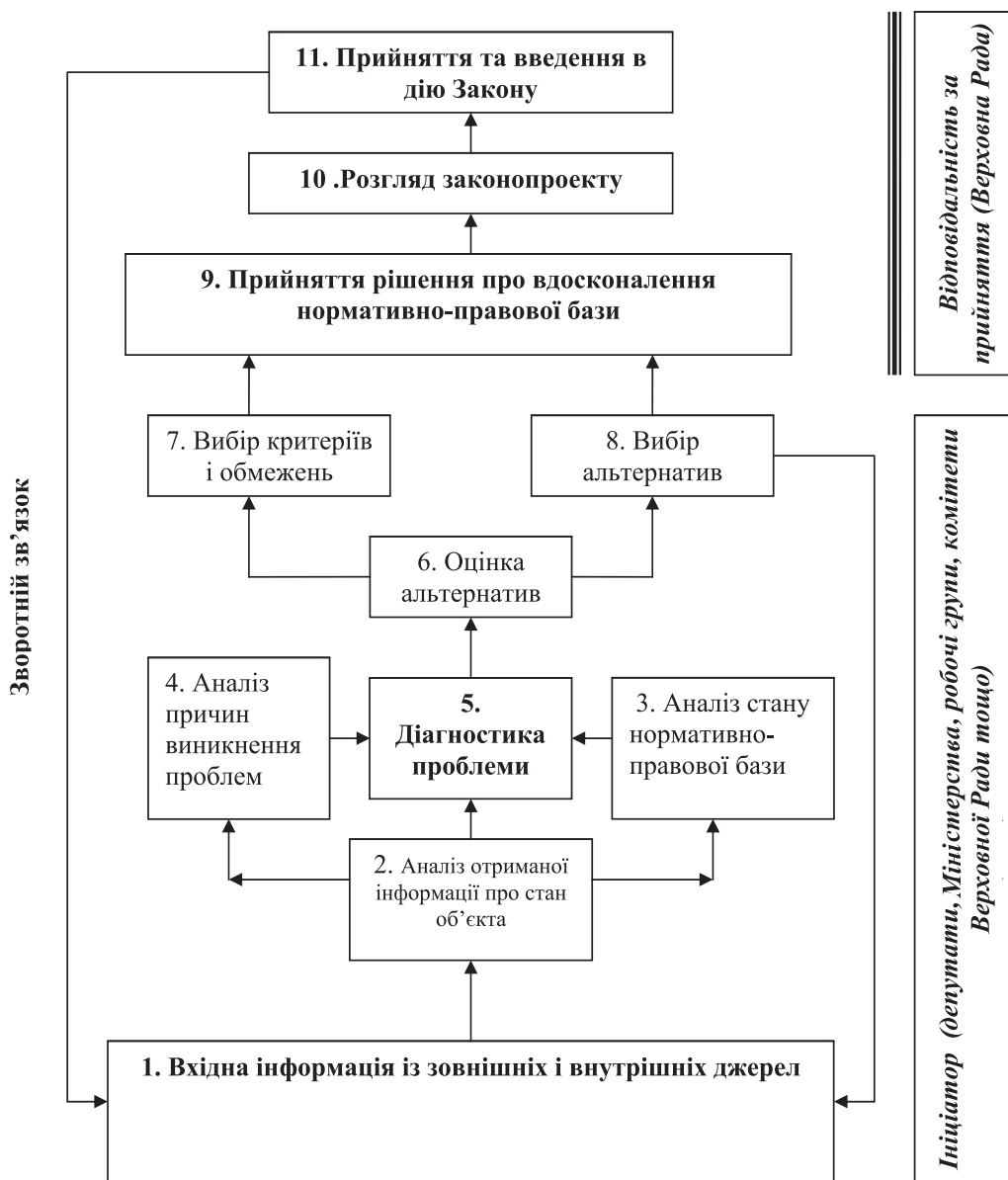

Рис. 1. Алгоритм прийняття законодавчих актів

6. Проводиться вивчення наявності чи відсутності можливості вирішення проблеми альтернативними способами врегулювання, відмінними від законотворчих процедур (узгодження з бюджетним законодавством, прийняття відповідних наказів, розпоряджень тощо). Ґрунтовне виконання етапу вивчення альтернатив сприяє усесторонньому розгляду наявної проблеми та дає можливість знайти додаткові варіанти її вирішення.

7. На цьому етапі визначаються та аналізуються критерії та обмеження (соціально-культурні, економічні, політичні, правові тощо) щодо дії нового чи вдосконаленого нормативно-правового акта стосовно вирішення проблеми та усунення причин її виникнення. Суттєвим при реалізації цього кроку є максимальне виявлення обмежень, що сприятиме реалістичному сприйняттю можливостей виконання рішення і допоможе в подальшому уникнути ризиків.

8. Здійснюється оцінка, аналізується можливість застосування (паралельно чи окремо від нормативно-правового інструмента, що запропонований) виявлених альтернативних способів вирішення проблеми. У разі позитивного аналізу, здійснюється вибір альтернативних способів вирішення проблеми. Важливим на даному етапі є оцінка ймовірності втілення кожного з альтернативних варіантів, паралельно враховуючи ступінь ризику.

9. У разі відсутності можливості (варіантів) повного вирішення проблеми та причин її виникнення за допомогою застосування альтернативних способів вирішення проблеми та наявних нормативно-правових, соціально-економічних та політичних засобів приймається принципове рішення про створення чи вдосконалення (шляхом внесення змін до діючих) нормативно-правових актів для розв'язання проблеми.

10. На підставі проведення дослідження критеріїв та обмежень, оцінки та вибору альтернативних інструментів вирішення виявленої проблеми та усунення причин її виникнення, приймається рішення про подання законопроекту до Верховної Ради України на ознайомлення та попередній розгляд.

11. При відсутності зауважень, заперечень при внесенні відповідних змін до законопроекту, у разі необхідності, шляхом поіменного голосування депутатів Верховної Ради України приймається рішення про введення в дію прийнятих нормативно-правових актів.

Проте варто зазначити, що на даний час існує ряд суб'єктивних та об'єктивних чинників, які ускладнюють процес прийняття та виконання вимог Законів та підзаконних актів.

Одним із головних об'єктивних чинників, що утруднює, а інколи і унеможлиблює процес прийняття та виконання відповідних законодавчих актів, є тотальна заполітизованість та лобізм законотворчих органів України. Наявність у Верховній Раді України двох потужних політичних сил (демократична коаліція та опозиція) веде до того, що досить часто прийняття чи відмова у прийнятті того чи іншого Закону чи підзаконного акта залежить не від його значимості для розвитку економіки, соціокультурної сфери, а від політичних мотивів тієї чи іншої політичної сили.

Нестабільність роботи Парламенту, у зв'язку з жорсткою боротьбою політичних сил, призводить до частих зривів роботи Верховної Ради, що спричиняє перенесення розгляду і самих законопроектів, а це у свою чергу значно знижує ефективність державного управління взагалі, у тому числі і управління освітою.

Суттєвим негативним моментом на шляху до прийняття законодавчо-нормативних актів є відсутність хронологічної послідовності дій. Так, на етапі діагностики проблеми може розглядатися суто проблема, а не причини її виникнення. При творенні нового нормативно-правового документа зустрічаються випадки, коли вирішення певної проблеми частково врегульовується іншими діючими Законами та підзаконними актами, які суперечать законопроекту, який пропонується до прийняття. Такий стан речей призводить до протиріч у вирішенні проблем за допомогою правових інструментів.

На стадії прийняття законопроекту наявна тенденція відсутності чіткої градації обов'язків та ступенів відповідальності за порушення вимог нормативного акта, що призводить до послаблення дії Закону.

Цей перелік недосконалостей в алгоритмі прийняття законодавчо-нормативних актів не претендує на стовідсоткове прийняття та схвалення. Проте вирішення вказаних нами

чинників неякісної роботи Верховної Ради України набагато підвищить ефективність прийняття та введення в дію будь-яких Законів та підзаконних актів.

Наведений нами фрагментарний огляд законодавчої бази у сфері освіти, представленої законами, указами, постановами та іншими нормативно-правовими документами, дає можливість стверджувати те, що освіта на даний момент не входить до числа державних пріоритетів, а процес державного управління освітою потребує детального вивчення та вдосконалення.

На нашу думку, у державі, яка адаптує освіту відповідно до зростаючих вимог євроінтеграції і закріплює це на законодавчому рівні, згодом може бути досягнуто не тільки покращення інтелектуального рівня її громадян, а й значно вищих показників економіки. Закон України “Про вищу освіту”, на нашу думку, потребує адаптації розділів чи статей Закону до вимог Болонської декларації. Тому, ми пропонуємо вдосконалити законодавчу базу шляхом розробки документів стосовно децентралізації управління вищою освітою, надання ВНЗ максимальної автономності та можливості самоврядування, покращення якості освіти та вирішити питання щодо розподілу та невідповідності, прогалин та дублювання функцій на різних рівнях та гілках управління, внесення коректив в організацію навчального процесу, підготовку, профдіагностику й прийом на роботу адміністративного та науково-педагогічного персоналу, стимулювання потенційних замовників робочого потенціалу до взаємодії з ВНЗ для підвищення практичної підготовки студентів і можливістю подальшого працевлаштування випускників тощо. Важливими аспектами, які потребують законодавчого обрамлення, є підвищення компетентності управлінців державного, регіонального та вузівського рівнів, аналіз і оцінка їх діяльності, яка має суттєвий вплив на розвиток держави через освітню сферу. При цьому потрібно законодавчо закріпити відповідальність за якість надання освітніх послуг.

